

Lenige Elliott Carter lyrisch geëerd

Muziek

Carter Driedaagse

★★★★☆

► Honderdjarige wordt jonger met het klimmen der jaren.

► Ingenieuze klankmengingen.

Frits van der Waa

AMSTERDAM Als je een eeuw achter je hebt en je weet nog steeds nieuwe ervaringen te vangen en over te dragen in muziek, zoals de Amerikaan Elliott Carter, die donderdag de honderdjarige leeftijd bereikte, dan heb je een lenige en avontuurlijke geest.

Vijf werken uit de hoorn des overvloeds, die de jarige sinds een jaar of twintig uitgiet, vormden het eerste concert in de Carter Driedaagse, waarmee het Nieuw Ensemble, het Asko/Schönberg Ensemble en het Arditti Kwartet hulde brengen aan de door hen bewonderde componist. De belangstelling was aanzienlijk, vooral als je in ogenschouw neemt dat Carters zijn luisteraars geen hapklare brokken biedt, maar kost waar je mentaal je tanden in moet zetten.

De opening van het concert, het recente *Mosaic* voor harp en ensemble, is niettemin een sprankelend stuk, dat soliste Ernestine Stoop de gelegenheid biedt allerhande harpkunsten te vertonen, in een voortdurende dialoog met de overige musici. Die lijken voortdurend nieuwe ideeën uit hun mouw te schudden, maar komen na een verstilling in het midden tot een grotere samenhang.

Carters muziek is bij uitstek contrapuntisch: de instrumenten zijn melodisch extreem onafhankelijk

van elkaar, maar raken en steunen elkaar toch steeds weer. Dat geldt ook voor het korte *Con leggerezza pensosa*, waarin klarinet, hobo en cello elkaar in lyrische lijnen omcirkelen. Tussendoor speelden de musici van het Nieuw Ensemble twee nog kortere hommage-stukken van Heinz Holliger en György Kurtág.

Naar het verband tussen de muziek en de tekst van de liedcyclus *Tempo e tempi* mocht het publiek in de stikdonkere zaal van het Muziekgebouw in het duister tasten. Dat in het programma geen vertaling van de Italiaanse gedichten was opgenomen was evenmin handig. Sopraan Susan Narucki bracht evenwel de speelsheid van de verschillende deeltjes goed over het voetlicht.

In het ingenieuze *Hobokwartet* uit 1991 brengt Carter voortdurend nieuwe paarvormingen tot stand tussen de vier instrumenten, terwijl de hobo van tijd tot tijd een lange neus trekt naar de drie strijkers. Maar de kroon op het optreden was het speciaal voor het Nieuw Ensemble geschreven *Luimen* uit 1997, een tien minuten durend ballet voor drie tokkelinstrumenten, slagwerk, trompet en trombone, die elkaar spichtige nootjes toewerpen die midden in de lucht allerwonderlijkste klankmengingen met elkaar aangaan. Ja, het lijkt wel of Carter er met het klimmen der jaren alleen maar jonger op is geworden.

Carter Driedaagse: concert door het Nieuwe Ensemble o.l.v. Garry Walker. 11 december, Muziekgebouw, Amsterdam. Volgend concert: 13/12.